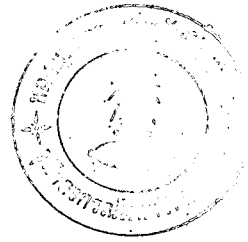

บทที่ •

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

เอกเรียน เอ. พาราดีส ได้กล่าวถึงความสำคัญของห้องสมุดไว้ว่า "ห้องสมุดมีความสำคัญเหมือนกับไฟฟ้า ถ้าห้องสมุดทุกแห่งปิดทนมคนนับล้านจะอยู่ในโลกอย่างมืดมิดไร้ข่าวสารที่ทองการ วงการธุรกิจจะเดือดร้อน นักวิจัยจะล้มเหลว นักการศึกษาไม่สามารถเล่าเรียนได้ ปัจจุบันห้องสมุดไม่ได้เป็นเพียงที่เก็บหนังสือเท่านั้นแต่ยังเป็นบ่อเกิดของความรู้และข่าวสารนานาชาติ"

จากคำกล่าวของพาราดีสนี้ จะเห็นได้ว่าห้องสมุดมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นในแทบทุกวงการ หากปราศจากห้องสมุดความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการของโลก ความคิดสร้างสรรค์ในค่านต่างๆ จะเป็นไปได้น้อยมาก ทั้งนี้เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งสะสมรวบรวมสรรพวิชาวิทยาการต่างๆที่บันทึกอยู่ในรูปหนังสือ วารสาร จุลสาร และสิ่งพิมพ์อื่นๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนวัสดุ โดยมีบรรณารักษ์ที่มีความรู้เป็นผู้จัดบริหารงานเพื่อสนองความต้องการในค่านการศึกษา การค้นคว้าวิจัย การบันเทิง ตลอดจนการพักผ่อนหย่อนใจ และจรรโลงใจของชุมชน ห้องสมุดจึงมีฐานะเป็นสถาบันที่สำคัญของสังคมในการสร้างสรรค์ สืบต่อและเผยแพร่มรดกทางการศึกษา วัฒนธรรม การประดิษฐ์คิดค้น ตลอดจนวิทยาการ

Adrian A. Paradis, Librarians Wanted. (New York: David McKay Co., 1963), p. ix.

ใหม่ๆ เพื่อเป็นรากฐานในการสร้างความเป็นเอกฉันท์และความเจริญก้าวหน้าของสังคมต่อไป

เมื่อเป็นเช่นนี้จะเห็นว่าห้องสมุดมีความจำเป็นมากในการศึกษา ดังที่อาจารย์ ลมูล รัตตากรได้กล่าวเอาไว้ตอนหนึ่งเกี่ยวกับความสำคัญของห้องสมุดระดับชั้นอุดมศึกษา และห้องสมุดอื่น ๆ ว่า

ห้องสมุดเป็นที่รวมแห่งวิทยาการต่างๆ ที่อาจารย์ผู้สอนและนิสิตนักศึกษาเข้ามา ค้นคว้าหาความรู้ทุกแขนงวิชาที่มีการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษานั้น ห้องสมุดจะช่วยให้อาจารย์ผู้สอนหาหนังสือและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนโน้ต- บุ๊คส์วัสดุในห้องสมุดเพื่อเพิ่มเติมความรู้ที่สอนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และรวบรวมมากกว่า ผู้ที่ตนกำลังสั่งสอนอยู่ เป็นการสร้างความมั่นใจต่อตัวผู้สอนเอง และสร้าง ศรัทธาอันมั่นคงของศิษย์ที่มีต่อครูอาจารย์ของตนด้วย หนังสือหรือวัสดุอุปกรณ์ การศึกษาที่ไม่อาจหาได้ในห้องสมุดนั้น ห้องสมุดก็จะเป็นสื่อกลางในการจัดยืม มาจากห้องสมุดอื่นจนเพียงพอและทันต่อความต้องการของผู้สอน ในทำนอง เดียวกันผู้เรียนก็จะได้อีกโอกาสค้นคว้าหาความรู้ทุกแขนงวิชาที่ตนต้องการเพิ่มเติม จากที่ใดรับมาอย่างไม่สมบูรณ์ในชั้นเรียน (เช่น ฟังไม่ทัน หรือขาดเรียน) หนังสือและวัสดุอุปกรณ์ครบครันไปถึงห้องที่อยู่ในหลักสูตรของสถาบันและความรู้ อื่นๆ เสริมสร้างความรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้นห้องสมุดจึงเป็นที่ที่ทุกคนจะเลือกอ่าน หนังสือและค้นคว้าหาความรู้ต่างๆ ได้โดยอิสระ โดยเฉพาะความรู้ที่นอกเหนือไปจาก การเรียนในชั้น การที่มีหนังสือที่ต้องการอ่านในห้องสมุดนี้จะทำให้ผู้ไขข้อสงสัยจะ อ่านเพิ่มพูนความรู้โดยไม่รู้จักจบสิ้น^๒

เท่าที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันการให้บริการของห้องสมุดแก่นิสิตนักศึกษาโดยเฉพาะ ในระดับชั้นปริญญาตรีนั้น ห้องสมุดส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญหรืออำนวยความสะดวกให้ แก่นิสิตนักศึกษาเท่าที่ควร แม้แต่ในประเทศที่กิจการห้องสมุดเจริญก้าวหน้าอย่างยิ่ง เช่น

ซูติมา สัจจาพันธ์, "ห้องสมุดกับความรับผิดชอบของบรรณารักษ์." ใน ที่ระลึกงานสัปดาห์ห้องสมุด ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๑๕. (กรุงเทพมหานคร: สมาคม ห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๕), หน้า ๑๘.

^๒ ลมูล รัตตากร, การให้ห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ ๔ แก้ไขและเพิ่มเติม. (กรุงเทพมหานคร: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔), หน้า ๔-๖.

ในสหรัฐอเมริกา การใช้บริการของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีก็ยังไม่ได้รับความ
สะดวกเท่าที่ควร ดังรายงานของอาเธอร์ เอ็ม. แมคอัลเนลลี่ ที่ได้สรุปเกี่ยวกับอุปสรรค

ในการใช้บริการของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยกล่าวว่า

นักศึกษาระดับปริญญาตรีมักจะไม่สามารถยืมหนังสือได้อย่างสะดวก และบริการ
หนังสือของสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีก็ยังไม่เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า
เพิ่มเติมของนักศึกษา แมวว่านักศึกษบางคนที่มีความกระตือรือร้นสนใจอย่าง
จริงจังจะสามารถค้นหาหนังสือที่ต้องการได้จากบรรณารักษ์คนหนึ่งที่คอยบริการหรือ
สอบถามจากบรรณารักษ์เป็นการส่วนตัว แต่การค้นหาของเขาในทุกขั้นตอน
มักจะไม่ได้ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร

จากข้อความดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า แม้แต่ในประเทศที่กิจการห้องสมุดเจริญ
มากแล้วนักศึกษาก็ยังไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บริการห้องสมุดเท่าที่ควร โดยเฉพาะ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษาเหล่านี้จะไปในอนาคตก็จะมีบทบาทในการส่งเสริมการ
ค้นคว้าวิจัย สร้างสรรความเจริญก้าวหน้าให้แก่ชุมชน ดังนั้นควรมีการปูพื้นฐานด้านวิชา
การศึกษาที่ให้แก่เขาเหล่านั้นได้นำไปใช้ต่อไปในอนาคต สถาบันหลายแห่งได้เห็นความ
สำคัญนี้ ดังจะเห็นว่าหลายสถาบันได้จัดให้มีห้องสมุดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
โดยเฉพาะขึ้น เช่นที่สหรัฐอเมริกาได้เริ่มเปิดห้องสมุดตามอนท์ของมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด
ขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๔๘^๒ หลังจากนั้นมาก็มีการเปิดห้องสมุดสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ในมหาวิทยาลัยต่างๆเรื่อยมา เช่น ค.ศ. ๑๙๕๒ มหาวิทยาลัยมินเนโซต้าได้เปิดห้องสมุด
สำหรับนักศึกษปีที่ ๑ และ ๒ ชั้นที่จอห์นสตัน ฮอลล์ ซึ่งติดต่อกับห้องสมุดใหญ่โดยทาง
อุโมงค์ เพื่อให้ นักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ใกล้ชิดและสามารถยืมหนังสือที่ต้องการได้ใน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ Arthur M. McNally, "Library Service to Undergraduates: A Symposium-Introduction Remarks," College & Research Libraries 14. (July 1953): 266.

^๒ Keyes Metcalf, "The Lamont Library," Harvard Library Bulletin 3 (Winter 1949): 29.

วันที่ ใน ค.ศ. ๑๙๕๕ มหาวิทยาลัยมิชิแกนก็ได้เปิดห้องสมุดสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
ชั้น^๒ ตามด้วยมหาวิทยาลัย เซาท์ คาโรไลนา ในปี ค.ศ. ๑๙๖๐^๓ และที่พรินซ์ตัน
ในปี ค.ศ. ๑๙๖๑^๔ นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วก็ยังมีสถาบันอื่นๆ เปิดบริการห้องสมุด
สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นอื่นหลายแห่ง

ห้องสมุดเฉพาะสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีนี้ ต่างจากห้องสมุดเพื่อการศึกษา
ค้นคว้าอื่นๆ โดยประกอบด้วยหนังสือและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อความต้องการของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรีโดยเฉพาะ^๕

วิทยาศาสตร์ก็เป็นวิชาการแขนงหนึ่งที่คงพึ่งพาอาศัยห้องสมุดอย่างมาก ทั้งใน
การประกอบการศึกษาและในการค้นคว้าวิจัย เพื่อก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ความเจริญ
ก้าวหน้าต่อไป เจ. ล็อบ ไคกล่าวถึงหน้าที่ของห้องสมุดในการส่งเสริมความเจริญ
ก้าวหน้าทางค่านวิทยาศาสตร์ไว้ว่า

การค้นพบที่แท้จริงนั้นเกิดขึ้นในห้องสมุดแล้วจึงมีการนำเอาไปทดสอบในห้องทดลอง
อีกทีหนึ่ง การค้นพบใหม่ๆ ก็คือการรวมความคิดเห็นแก่ๆ เขาคอยกัน และการ

^๑Robert A. Rohlf, "The Freshman-Sophomore Library at Minnesota,"
College & Research Libraries 14 (April 1953): 164.

^๒Frederick H. Wagman, "Undergraduate Library of the University
of Michigan," College & Research Libraries 20 (May 1959): 179.

^๓J.M. Reames, "Undergraduate Library, University of South Carolina,
Carolina," Southeastern Librarian 10 (Fall 1960): 130

^๔W.W. Kuhn, "Princeton's New Julian Street Library," College &
Research Libraries 23 (November 1960): 504.

^๕Elizabeth Mills, "Separate Undergraduate Library," College &
Research Libraries 29 (March 1968): 144.

รวมข้อมูลเหล่านี้ก็มักจะเกิดขึ้นในความคิดของนักวิทยาศาสตร์ขณะที่ได้อ่านงาน
คนควาของผู้อื่นและนำมาคิดทบทวนด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง มากกว่าที่จะเกิดขึ้น
ขณะที่ทำการทดลองอยู่ หลังจากที่ได้อ่านทบทวนและนำมาใคร่ครวญอย่างถี่ถ้วนแล้ว
นักวิทยาศาสตร์จึงจะเข้าห้องทดลองเพื่อพิสูจน์ทฤษฎีที่คิดขึ้น ทั้งนี้ของสมุคจึงมี
ความจำเป็นมากต่อการค้นพบใหม่ๆ ของนักวิทยาศาสตร์

สำหรับประเทศไทยอาจจะยังไม่มีควาจำเป็นถึงขั้นแยกห้องสมุคสำหรับนักศึกษา
ระดับปริญญาตรีโดยเฉพาะดังเช่นในต่างประเทศ แต่บรรณารักษ์ก็ควรหันมาให้ความสนใจ
นักศึกษาระดับปริญญาตรีให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ซึ่ง
เรามักจะพบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีของคณะวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้หนังสือและวัสดุ-
อุปกรณ์ตลอดจนบริการต่างๆของห้องสมุคน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับคณะอื่นๆ เช่น คณะครูศาสตร
ศาสา การที่นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ใช้ห้องสมุคน้อยนี้ อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประ-
การด้วยกัน เช่น มีความยุ่งยากลำบากในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ ไม่ได้รับความสะดวก
ในการใช้ห้องสมุคเท่าที่ควร หนังสือส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ตลอดจนค่าปรับหนังสือ-
ล่วงเวลา และวิธีการสอนของอาจารย์ในแต่ละวิชา

จากรายงานของ บี.ซี.วิกเคอรี ที่ทำการสำรวจการใช้หนังสือในห้องสมุค
ของนักศึกษมหาวิทยาลัยเบอร์มิงแฮม พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเบอร์มิงแฮมระดับ
ปริญญาตรีถึงร้อยละ ๖๕ และนักศึกษาระดับปริญญาโทร้อยละ ๕๘ ไม่สามารถหาหนังสือ
และสิ่งพิมพ์ที่ต้องการได้เพราะสาเหตุหลายประการคือ มีปัญหาในการใช้บัตรรายการ
การใช้เครื่องมือช่วยค้นต่างๆ เช่น คาร์รอนี่ สารสังเขป หรือมีปัญหาในการสอบถาม
บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุค^๒

*J. Loeb, "Library's Place in Research," Ex. Libris
1 (September 1923); In Abstr. Special Libr. 14 (1923): 179.

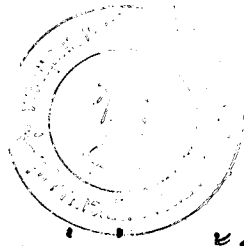
^๒ B.C. Vickery, Report by Birmingham University Library in
University Grant Commission. Report of the Committee on Libraries.
(London: HMSO, 1967).

บรรณารักษ์และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้ห้องสมุดของนิสิตนักศึกษา เช่น อาจารย์ผู้สอน ควรได้สืบเสาะหาสาเหตุของปัญหาในการใช้ห้องสมุดของนิสิตนักศึกษา เพื่อให้ทราบความต้องการของนักศึกษา จะก็สามารถส่งเสริมสนับสนุนให้ นิสิตนักศึกษาใช้หนังสือ วัสดุอุปกรณ์และบริการต่างๆของห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ เป็นรากฐานในการศึกษา ค้นคว้าวิจัยของนิสิตนักศึกษานายภาคหน้า โดยเฉพาะนิสิต นักศึกษาซึ่งต่อไปในอนาคตจะเป็นนักวิทยาศาสตร์ นักค้นคว้าวิจัย เพื่อนำมาซึ่งความ เจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ และก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ประเทศชาติ

อาจารย์ผู้สอนคงที่กล่าวแล้วจะเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญ ในการกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษา ได้คุ้นเคยกับการใช้หนังสือและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆในห้องสมุดเพื่อให้เกิดความรู้ความคิด ที่กว้างขวางและให้นิสิตนักศึกษาได้รู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง อันจะเป็นประโยชน์ในการ ศึกษาหาความรู้ต่อไปในอนาคต ทั้งอาจารย์และบรรณารักษ์ควรได้ร่วมมือกันอย่าง ใกล้ชิด โดยอาจารย์เป็นผู้แนะนำให้นิสิตนักศึกษาไปใช้ห้องสมุด ส่วนบรรณารักษ์ก็จะ เป็นผู้จัดวัสดุอุปกรณ์ต่างๆเพื่อให้บริการแก่นิสิตนักศึกษาตรงตามความต้องการ

ความจำเป็นที่จะต้องมีการวิจัยนี้

เนื่องจากในปัจจุบันนี้วิทยาการได้เจริญก้าวหน้าไปเป็นอันมาก โดยเฉพาะ ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ห้องสมุดนับได้ว่าเป็นแหล่งอันสำคัญยิ่งในการให้ ข่าวสารความรู้ใหม่ที่จำเป็นต่อการค้นคว้าวิจัยของนักวิทยาศาสตร์ทั้งหลาย แต่เรามัก จะพบว่านิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีของคณะวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ส่วนใหญ่ยังมีการใช้ห้องสมุดน้อยมาก และส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง

ควรที่จะได้มีการวิจัยปัญหาและข้อบกพร่องต่างๆ ทั้งที่เกิดจากตัวนิสิตนักศึกษาเองและที่เกิดจากห้องสมุด รวมทั้งความต้องการในการใช้ห้องสมุดของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ เพื่อค้นหาสาเหตุที่นิสิตนักศึกษายังไม่ให้ความสนใจในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในห้องสมุดให้มากเท่าที่ควร เพื่อเป็นรากฐานในการหาข้อแก้ไขและหาวิธีดำเนินการ เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์คุ้นเคยกับการใช้หนังสือและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้กว้างขวางขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเหล่านี้ได้เป็นนักวิทยาศาสตร์ที่ดีต่อไปในอนาคต อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาบริการของห้องสมุดของคณะวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ๕ แห่ง ดังนี้

๑.๑ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑.๒ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑.๓ มหาวิทยาลัยมหิดล

๑.๔ มหาวิทยาลัยศิลปากร

๑.๕ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

๒. เพื่อทราบถึงความต้องการและความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา ในการใช้บริการของห้องสมุด

๓. เพื่อทราบถึงปัญหาต่างๆ ในการใช้บริการห้องสมุดของนิสิตนักศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์

๔. เพื่อสำรวจงานด้านการให้บริการของห้องสมุดว่าสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาเพียงใด

แนวเหตุผลที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญหรือสมมติฐาน

นิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีและวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดมาก แต่บริการของห้องสมุดส่วนใหญ่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนิสิตนักศึกษา

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

การใช้บริการห้องสมุด หมายถึงการเข้ามาใช้ห้องสมุดของนิสิตนักศึกษาและวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการใช้บริการต่างๆที่ห้องสมุดจัดไว้เพื่อให้บริการ

คณะวิทยาศาสตร์ หมายถึงคณะของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่มีคณะวิทยาศาสตร์ตั้งกล่าวมีด้วยกัน ๗ แห่ง

คือ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ยกเว้น ๒ แห่งได้แก่

คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่มีการเรียนการสอนต่างไปจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ นอกจากนี้ยังได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง^๑ ซึ่งรวมทั้งนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์

^๑ทัศนีย์ หาญพล. "การใช้บริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐)

แล้วเมื่อไม่นานมานี้

คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒซึ่งแยกกันอยู่ใน ๔ วิทยาเขต คือ คณะวิทยาศาสตร์วิทยาเขตประสานมิตร วิทยาเขตประทุมวัน วิทยาเขตบางแสน และวิทยาเขตสงขลานครินทร์ คณะวิทยาศาสตร์ของวิทยาเขตทั้ง ๔ แห่งนี้เพิ่งตั้งมาไม่นาน และมีนิสิตนักศึกษาเฉพาะปีที่ ๑ และ ๒ เท่านั้นในขณะที่ทำการสำรวจ จึงได้ยกเว้นจากการวิจัยในครั้งนี้

นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี หมายถึงนักเรียนที่เรียนจบชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ม.ศ.๕ และผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ต้องการ มหาวิทยาลัยต่างๆให้ชื่อต่างๆกัน เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ชื่อว่า นิสิต ส่วนมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ให้ชื่อว่า นักศึกษา

คำนิสิตนักศึกษาที่ใช้ในงานวิจัยนี้ หมายถึงนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนในคณะวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ๕ แห่งคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เฉพาะภาคปลายปีการศึกษา ๒๕๒๐

เจ้าหน้าที่ของสมาคม หมายถึงเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด ซึ่งอาจจะเป็นบรรณารักษ์วิชาชีพ คือผู้ที่มีความรู้พื้นฐานอย่างต่ำขั้นปริญญาตรีและศึกษาเพิ่มเติมทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ หรือผู้ที่จบขั้นปริญญาตรีทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ หรือเจ้าหน้าที่ในห้องสมุดซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของบรรณารักษ์โดยได้รับการอบรมทางวิชาบรรณารักษศาสตร์มาบ้าง หรือไม่เคยก็ได้ รวมทั้งอาจารย์ที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ด้วย ซึ่งสองพวกหลังนี้ไม่ถือเป็นบรรณารักษ์วิชาชีพ

บริการ หมายถึงสิ่งที่ห้องสมุดจัดไว้เพื่อให้บริการสนองความต้องการของนิสิตนักศึกษาในค่าน้ำหนังสือ สิ่งพิมพ์อื่นๆ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ โสตทัศนวัสดุต่างๆ ตลอดจนการจัดสถานที่และการอำนวยความสะดวกในการใช้บริการของห้องสมุด

โสตทัศนวัสดุ หมายถึงวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่ห้องสมุดจัดไว้เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ ได้แก่แผ่นที่ แผ่นขลุ่ย แผ่นเสียง เทป เทปโทรทัศน์ สไลด์ फिल्मสตริป फिल्मภาพยนตร์และอื่นๆ รวมทั้งอุปกรณ์เพื่อประกอบการใช้สิ่งดังกล่าวนี้ด้วย

หนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์อื่นๆ หมายถึงสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆที่มีในห้องสมุด ได้แก่ตำราเรียน หนังสืออ้างอิง หนังสือจอง หนังสือเพื่อความรู้ทั่วไป หนังสือเพื่อความเพลิดเพลิน วารสาร นิตยสาร จุลสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์อื่นๆ

ห้องสมุด หมายถึงห้องสมุดของคณะวิทยาศาสตร์และห้องสมุดอื่นๆของมหาวิทยาลัย สถาบัน องค์การ รัฐวิสาหกิจ สมาคม และห้องสมุดของเอกชน อื่นๆที่นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นประชากรในการศึกษาครั้งนี้ไปเข้าใช้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พ.ศ. ๒๕๐๗ สมจิตร ปิยธรรม ได้ทำการวิจัยเรื่องนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับหอสมุดกลาง มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาว่าหอสมุดกลางได้ให้บริการแก่นิสิตอย่างไร นิสิตมีทัศนคติต่อหอสมุดกลางอย่างไร และมีความเข้าใจในการใช้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย เป็นสถานที่เพิ่มความรู้และหาความเพลิดเพลินเพียงใด การวิจัยนี้ทำการส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตปีที่ ๔ ทั้ง ๗ คณะของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรวม ๓๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖๓ ผลจากการวิจัยพบว่านิสิตปีที่ ๔ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้เวลาค้นคว้าในหอสมุดกลางมากที่สุด ๑ ครั้งในเวลา ๑ สัปดาห์ นิสิตมีความเห็นว่าบริการให้ยืมหนังสือเป็นบริการที่ใช้ได้ สภาพแวดล้อมของห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ ควรมีการขยายสถานที่ให้กว้างขวางกว่าเดิม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยยังได้เสนอแนะให้มีการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เบื้องต้นแก่นิสิตปีที่ ๑

สมจิตร ปิยธรรม, "การสำรวจเรื่องนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับหอสมุดกลาง"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๗)

พ.ศ. ๒๕๐๗ สมพร มานะวุฒิ ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจการใช้ห้องสมุดของนิสิตคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปีการศึกษา ๒๕๐๖ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจการใช้ห้องสมุดของนิสิตครุศาสตร์ ว่านิสิตได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดมากน้อยเพียงใด ห้องสมุดคณะได้ให้บริการอย่างไรบ้าง และสำรวจความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของห้องสมุดเพื่อใช้เป็นแนวทางปรับปรุงห้องสมุด ผลการวิจัยโดยการส่งแบบสอบถามแก่นิสิตรวมทั้งสิ้น ๒๕๐ คน พบว่า ปีการศึกษา ๒๕๐๑ มีผู้ใช้ห้องสมุดมากที่สุด ปีการศึกษา ๒๕๐๖ ผู้ใช้บริการห้องสมุดน้อยที่สุด นิสิตปัจจุบันได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดมากพอสมควร หนังสือที่นิสิตสนใจมากมีอยู่ ๔ ประเภทเรียงตามลำดับคือ หนังสือพิมพ์ หนังสือทางวิชาการศึกษา หนังสือทั่วไปหรือเบ็ดเตล็ด และวารสารด้านการศึกษา และมีความต้องการให้ซื้อหนังสือทางวิชาการเพิ่มเติม สิ่งที่น่าสนใจต่อการให้แก้ไขปรับปรุงคือ การขยายห้องสมุดให้กว้างขวางขึ้น ทางด้านเจ้าหน้าที่ควรมีการอบรมกิจกรรมการยาค้านบริการควรมีบริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้า และควรมีให้นิสิตเข้าใหม่ผ่านการทดสอบเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดเพื่อควรมีพื้นฐานความรู้มากเพียงพอและเพิ่มการสอนให้รัดกุมยิ่งขึ้น

พ.ศ. ๒๕๑๑ สุภาพ นิลไพรัช ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจการใช้ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ เพื่อสำรวจการใช้ห้องสมุดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๐ เพื่อทราบว่านักศึกษาแพทย์ใช้ห้องสมุดอย่างไร และมีทัศนคติต่อห้องสมุดอย่างไร เพื่อทราบว่าห้องสมุดได้ปฏิบัติงานเป็นประโยชน์ต่อคณะแพทยศาสตร์และต่อประเทศอย่างไรบ้าง โดยออกแบบสอบถามแก่นักศึกษาจำนวน ๒๓๐ คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษาแพทย์ใช้ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์เป็นประโยชน์ต่อการศึกษามากพอสมควร และห้องสมุดได้ปฏิบัติงานที่สมตามความมุ่งหมายที่วางไว้

สมพร มานะวุฒิ, "การสำรวจการใช้ห้องสมุดของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๐๐-๒๕๐๖" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๑)

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะบางประการคือ เสนอแนะให้มีการสอนวิชาการวิชาของสมุคประมาณ ๕-๖ ชั่วโมงในเทอมแรก โดยอาจสอนเป็นวิชาหนึ่งโดยเฉพาะหรือสอนควบคู่ไปกับวิชาอื่นก็ได้ ควรของประมาณให้มากขึ้น และทางค่านเจ้าหน้าที่ควรร่วมมือกันให้มากขึ้น

พ.ศ. ๒๕๑๓ พว พันธ์เมฆา ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการในการรับบริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ ๒ ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศปีการศึกษา ๒๕๑๒ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบปัญหาและความต้องการในการรับบริการห้องสมุดของอาจารย์และของนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาเอกต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการรับบริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยใช้แบบสอบถามสำหรับอาจารย์และนักศึกษวิทยาลัยครู ๑๖ แห่งที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่งให้อาจารย์ ๒๕๐ คน นักศึกษา ๕๐๐ คน ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้ ซาคตำราเรียนในแต่ละวิชาหนังสืออุเทศมีไม่เพียงพอ ห้องสมุดมีหนังสืออ่านทั่วไปและวารสารน้อย มีพื้นที่นั่งอ่านจำกัด และขาดบัตรรายการวิชาหนังสือในห้องสมุด นอกจากนี้ได้เสนอแนะต่อผู้บริหารการศึกษาชั้นสูงและบรรณารักษ์ดังนี้ ผู้บริหารการศึกษาชั้นสูงควรจะเห็นความสำคัญของห้องสมุดและจัดหางบประมาณเพื่อปรับปรุงห้องสมุด โดยการจัดซื้อหนังสือและวัสดุการศึกษาอย่างเพียงพอ ส่วนบรรณารักษ์ควรตระหนักถึงความสำคัญของบริการของห้องสมุดให้มาก^๒

^๑สุภาพ นิลไพรัช, "การสำรวจการวิชาของสมุคคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๑๐" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๑)

^๒พว พันธ์เมฆา, "ปัญหาและความต้องการในการรับบริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ ๒ ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ปีการศึกษา ๒๕๑๒" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาระสาณมิตร, ๒๕๑๓)

พ.ศ. ๒๕๑๔ พัลลภ สรรพกิจ ได้ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติของนิสิตนักศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา ๒๕๑๒ ที่มีต่อห้องสมุดของวิทยาลัย เพื่อ ศึกษาทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อห้องสมุดของวิทยาลัย โดยศึกษาจากนิสิตนักศึกษาของ วิทยาลัยจำนวน ๑,๑๔๑ คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อห้องสมุดมากกว่า นักศึกษา และจากการเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตนักศึกษาชายและหญิง ปรากฏว่า นิสิตชายและหญิงมีทัศนคติต่อห้องสมุดไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาชายมีทัศนคติที่ดีต่อห้องสมุด มากกว่านักศึกษาหญิง ส่วนการเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตในระดับการศึกษาต่างๆของ วิทยาลัยนั้น ปรากฏว่านิสิตแต่ละระดับการศึกษามีทัศนคติต่อห้องสมุดแตกต่างกัน

พ.ศ. ๒๕๑๕ ศรีจงกล วัชฌนกิจ ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการใช้ห้องสมุด ของนักศึกษาพยาบาลโรงพยาบาลนครินทร์และอนามัย โรงพยาบาลนครเข็ข่างใหม่ เพื่อ สืบสวนการใช้ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลนครเข็ข่างใหม่ของนักศึกษาพยาบาล เพื่อจะทราบว่าห้องสมุดได้ปฏิบัติงานเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาอย่างไรบ้าง โดยใช้ แบบสอบถามแก่นักศึกษาพยาบาลจำนวน ๒๐๐ คน ผลปรากฏว่านักศึกษาพยาบาลได้ใช้ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์มากพอสมควรที่จะนำมาเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และทาง ห้องสมุดก็ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่วางจุดมุ่งหมายไว้ และให้ข้อเสนอแนะว่าควรให้มีการสอนวิชาการใช้ห้องสมุดในเทอมแรก โดยอาจสอนควบคู่ไปกับวิชาอื่นๆก็ได้ นอกจากนี้ ได้เสนอให้เพิ่มงบประมาณเกี่ยวกับหนังสือทางด้านการพยาบาลให้มากขึ้น ให้อาจารย์ พยาบาลให้ความร่วมมือแจ้งรายชื่อหนังสือที่ต้องการให้นักศึกษาอ่านแก่ห้องสมุด ให้บรรณารักษ์มีโอกาสเข้าประชุมเพื่อเสนอความต้องการและความคิดเห็นต่อคณะแพทยศาสตร์

๑ พัลลภ สรรพกิจ, "ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา ๒๕๑๒ ที่มีต่อห้องสมุดของวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๑๔)

๒ ศรีจงกล วัชฌนกิจ, "ความต้องการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาพยาบาลโรงพยาบาลนครินทร์และอนามัย โรงพยาบาลนครเข็ข่างใหม่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕)

พ.ศ. ๒๕๑๗ วัลลภา กานต์ประภา ได้ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจปัญหาความ
 ต้องการการบริการตลอดจนทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อ
 หอสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจปัญหาค้นการยืม การใช้ห้องสมุด
 ปัญหาอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาหนังสือและวัสดุอื่นๆ ตลอดจน
 บริการที่นักศึกษาต้องการได้รับจากห้องสมุดและความคิดเห็นของนักศึกษาเพื่อให้เป็นแนวทาง
 ในการปรับปรุงการดำเนินงานของหอสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหงใหม่ให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น
 และเป็นแนวทางสำหรับการค้นคว้าของนักศึกษาของนักศึกษารุ่นต่อไป การวิจัยทำโดยส่ง
 แบบสอบถามนักศึกษาระดับปีที่ ๔ รวม ๒ คณะ คณะละ ๓๐ คน รวมทั้งสิ้น ๓๐๐ คน คิดเป็น
 ร้อยละ ๒ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงทั้งหมด ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ ๔
 ส่วนใหญ่มีปัญหาค่านหนังสือที่ส่งคืนแล้วหมุนเวียนขึ้นชั้นซ้ำ มีปัญหาค้นการยืมห้องสมุดคือ
 นักศึกษาหนังสือตามที่ต้องการไม่พบ มีเสียงรบกวนทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด
 เจ้าหน้าที่ควรปรับปรุงมารยาทให้สุภาพ ค่านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
 นักศึกษาเห็นว่าห้องสมุดควรเพิ่มจำนวนโต๊ะเก้าอี้ให้มากพอกับจำนวนนักศึกษา และเก้าอี้
 ควรนั่งสบาย ที่จ่ายรับหนังสือติดกันและคับแคบเกินไป ควรจัดหนังสือแบ่งเป็นห้องๆ
 แยกตามคณะ และมีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาแต่ละคณะ ปัญหาเกี่ยวกับหนังสือและวัสดุอื่นๆ
 นักศึกษาเห็นว่าห้องสมุดควรเพิ่มจำนวนหนังสือทุกประเภทให้มากพอกับจำนวนนักศึกษา
 และควรเพิ่มหนังสือภาษาไทยทางค่านวิชาการให้มากขึ้น และควรมีเครื่องถ่ายเอกสาร
 บริการแก่นักศึกษา ส่วนบริการที่นักศึกษาต้องการได้รับจากห้องสมุดคือ ต้องการให้
 ห้องสมุดคิดเครื่องปรับอากาศมากกว่าพัดลม ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ช่วยบริการแนะนำ
 ตอบคำถามข้อสงสัยของนักศึกษาให้มากขึ้น

วัลลภา กานต์ประภา, "การสำรวจปัญหา ความต้องการ ตลอดจนทัศนคติ
 ของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อหอสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง"
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๗)

พ.ศ. ๒๕๒๐ ทศนา หาญพล ได้ทำการวิจัยเรื่องการให้บริการห้องสมุดของ
 อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการ
 ห้องสมุดที่ให้แก่อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อทราบความคิดเห็นของ
 อาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อบริการเหล่านั้น โดยออกแบบสอบถามอาจารย์และนักศึกษา
 ผู้เข้าใช้ห้องสมุดทั้ง ๗ คณะรวมทั้งสิ้น ๔๕๑ ฉบับ ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์จำนวนสูงสุด
 ร้อยละ ๒๔.๕ ของทุกคน เข้าใช้ห้องสมุดอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง ส่วนนักศึกษาจำนวน
 สูงสุดร้อยละ ๒๗.๐, ๔๐.๐, ๒๒.๐, ๕๗.๐, ๗๓.๐, ๕๔.๐, และ ๒๒.๐ ของคณะ
 นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ มนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ รัฐศาสตร์และเศรษฐ
 ศาสตร์ตามลำดับ เข้าใช้ห้องสมุดมากกว่าสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เหตุผลที่อาจารย์มาใช้
 ห้องสมุดก็เพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่มีในห้องสมุด และโดยเฉลี่ยแล้วทั้งอาจารย์
 และนักศึกษามีความเห็นว่า สภาพของห้องสมุด วัสดุ ครุภัณฑ์ ตลอดจนบริการและกิจกรรม
 ของห้องสมุดมีความเหมาะสมปานกลาง ยกเว้นจำนวนหนังสือและสิ่งพิมพ์มีความเหมาะสม
 น้อย ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความต้องการที่จะให้ห้องสมุดจัดบริการและกิจกรรมมาก
 แต่ความต้องการของผู้ใช้ทั้งสองประเภทต่างกัน นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะคือ หอสมุด
 มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจะนำข้อมูลจากการวิจัย ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
 ต่างๆ ในครั้งนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงบริการและการดำเนินงานของห้องสมุดให้เป็น
 ศูนย์กลางการค้นคว้าและวิจัยของมหาวิทยาลัยได้อย่างสมบูรณ์ต่อไป

พ.ศ. ๒๕๒๐ นลวิทย์ รongสวัสดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่องความสนใจในการอ่าน
 และการใช้ห้องสมุดคณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ปีการศึกษา ๒๕๑๙ เพื่อ
 ศึกษาความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักศึกษารวมทั้งความคิดเห็นต่อปัญหา
 เกี่ยวกับบริการต่างๆ ของห้องสมุดที่นักศึกษาใช้ประจำ เพื่อส่งเสริมนิสัยการอ่านและการ
 ใช้ห้องสมุดของนักศึกษา และเป็นแนวทางสำหรับห้องสมุดในการจัดหาวัสดุสิ่งพิมพ์เพื่อการ

002671

ทศนา หาญพล, "การให้บริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัย
 รามคำแหง"

อ่านการศึกษาและจัดบริการอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยส่งแบบสอบถามแก่นักศึกษา จำนวน ๔๔๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๒๕ ของนักศึกษาทั้งหมด ผลการวิจัยปรากฏว่านักศึกษา ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าทั้งการอ่านและการใช้ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการศึกษาระดับ มหาวิทยาลัยมาก นักศึกษาจึงใช้เวลาว่างช่วยกันอ่านหนังสือ วารสาร นิตยสาร และ หนังสือพิมพ์ เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น และถ้าไม่มีสิ่งพิมพ์อยู่ในครอบครองนักศึกษา จะยืมจากห้องสมุด นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกหนังสืออ่านโดยพิจารณาคุณค่าของผู้เขียนเป็นหลัก สำหรับวารสารนักศึกษาชอบอ่านวารสารด้านบันเทิงมากกว่าสารคดี และหนังสือพิมพ์ เป็นสิ่งพิมพ์ที่นักศึกษาจำนวนมากที่สุดที่ใช้ ในด้านสภาพการใช้ห้องสมุดปรากฏว่านักศึกษา จำนวนมากเห็นว่าการเข้าห้องสมุดเป็นสิ่งดี ห้องสมุดที่นักศึกษามาใช้ประจำมี ๓ แห่งคือ ห้องสมุดจอห์นเอฟเคนเนดี ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ และห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าห้องสมุดมีสิ่งพิมพ์น้อย สถานที่ของห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์และ ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์คับแคบ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะคือ นักศึกษาควรขยาย ขอบเขตการอ่าน ไม่ควรอ่านเฉพาะหนังสือประกอบการเรียนเท่านั้น และควรใช้บริการ อื่นๆของห้องสมุดนอกเหนือจากบริการยืมค้ย ห้องสมุดทั้งสามแห่งควรร่วมมือกันพิจารณา จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยคณะกรรมการใช้วัสดุการอ่านในห้องสมุดให้กว้างขวางกว่าเดิม

วิธีดำเนินการค้นคว้าวิจัย

การพิจารณาตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่

ผลวิสัย รองสวัสดิ์, "การศึกษาความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดคณะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา ๒๕๑๕" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐)

๑. นิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีและวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ๕ แห่งคือ

- ๑.๑ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๑.๒ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ๑.๓ มหาวิทยาลัยมหิดล
- ๑.๔ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ๑.๕ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สุ่มตัวอย่างจากนิสิตนักศึกษาดังกล่าวโดยวิธี Quota Sampling จากนิสิตนักศึกษาที่ลงทะเบียนในคณะวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยทั้ง ๕ แห่ง ในภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๒๐

๒. บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยมหิดล, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ บรรณารักษ์หอสมุดกลางวิทยาเขตทับแก้วมหาวิทยาลัยศิลปากร และบรรณารักษ์ห้องสมุดของแผนกวิชาต่าง ๆ ในคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับขั้นในการดำเนินการวิจัย

- ๑. ศึกษาค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์ต่างๆ ได้แก่ หนังสือ วารสาร บทความ เอกสารและรายงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการห้องสมุดของคณะวิทยาศาสตร์
- ๒. กำหนดตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจากประชากรตามกฎเกณฑ์ข้างต้น
- ๓. สร้างเครื่องมือใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม
- วิธีการสร้างแบบสอบถามมีขั้นตอนดังต่อไปนี้
- ๓.๑ ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- ๓.๒ ลักษณะของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบให้เลือกตอบและให้เติม

ขอความอิสระ

๓.๓ สร้างแบบสอบถามจำนวน ๒ ชุด

๓.๓.๑ แบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสอบถามนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะวิทยาศาสตร์ที่กำหนดเป็นประชากรตามข้อ ๒ เพื่อสอบถามถึงลักษณะการใช้ห้องสมุด ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและการบริการของห้องสมุดที่ใช้และความต้องการอื่นๆ

๓.๓.๒ แบบสอบถามเพื่อใช้สอบถามบรรณารักษ์ห้องสมุดต่างๆที่ทำการศึกษเกี่ยวกับสภาพ การดำเนินงาน การให้บริการและข้อคิดเห็นอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและความต้องการของนิสิตนักศึกษา

๓.๔ ทำการทดสอบแบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริงๆ โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองกับตัวอย่างประชากรกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากรที่จะใช้ในการวิจัยนี้จำนวน ๑๐ คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถามและนำมาแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

๔. คำเนิการแจกแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ

๔.๑ การแจกแบบสอบถามทำโดย

๔.๑.๑ ส่งแบบสอบถามโดยการแจกให้นักศึกษาคอบโดยตรง

๔.๑.๒ ส่งแบบสอบถามไปให้นักศึกษาทางไปรษณีย์ และเดือน

โดยทางโทรศัพท์และทางไปรษณีย์เมื่อนิสิตนักศึกษามีคอบภายในกำหนดเวลาประมาณ ๑๐ วันหลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว

๔.๑.๓ ส่งแบบสอบถามให้บรรณารักษ์คอบด้วยตนเอง

๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดย

๔.๒.๑ เก็บจากแบบสอบถามที่ส่งไปยังนิสิตนักศึกษาและบรรณารักษ์

๔.๒.๒ สำหรับบรรณารักษ์ ในกรณีที่ได้คอบไม่สมบูรณ์ก็จะทำการ

สัมภาษณ์เพิ่มเติม

๕. วิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

๖. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๗. จัดทำรายงานผลการวิจัย

ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

๑. ได้ทราบว่าความต้องการในการให้บริการห้องสมุดของนิสิตนักศึกษาและ
วิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีมากน้อยเพียงใด และเป็นอย่างไร
๒. ได้ทราบว่าบริการให้บริการของห้องสมุดคือนิสิตนักศึกษาและวิทยาศาสตร์ของ
มหาวิทยาลัยต่าง ๆ กังกล่าวมีประสิทธิภาพเพียงใด และเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่
๓. ได้ทราบแนวทางเพื่อปรับปรุงการบริการของห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ให้
ดียิ่งขึ้น และสามารถสนองตอบความต้องการของนิสิตนักศึกษาได้อย่างเต็มที่ ตลอดจน
สามารถสนับสนุนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
๔. เป็นแนวทางให้มีการวิจัยต่อไปในรายละเอียดที่เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์แต่ละ
ประเภทวิชา รวมทั้งอุปกรณ์วัสดุที่ห้องสมุดควรจัดหาไว้บริการแก่นิสิต
นักศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย